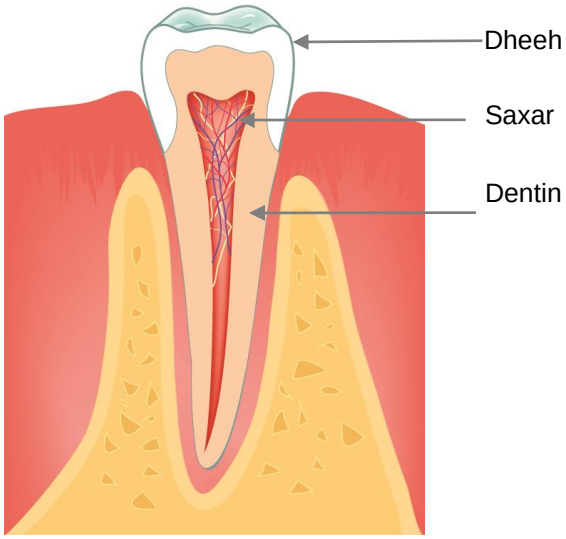
Somaliska - Råd och information inför rotfyllning

Talo iyo warbixinta intaan la bilaabin buuxinta iligga ilaa gunta

Dhismaha iligga

Iligga ayaa intiisa ugu badan ka kooban unugyo adag. Dusha sare ee afka iligga ayaa leh lakabyo dheeha oo difaaca kuwaasoo ah unugyada ugu adag jirka. Xagga gudaha dheeha wuxuu iliggu ka kooban yahay dentin ku wareegsan saxarka. Saxarka iligga ayaa ka kooban xidido dhiig badan iyo neerfayaal. Waxey ka soo bilowdaan afka sare ee iligga iyagoo hoos u gaara gunta ama xididaha iyagoona ku xiran unugyada ku yaal dibedda iligga.

Sababta buuxinta iligga ilaa gunta

Daweyntan ayaa ah mid lagama maarmaan ah marka saxarku xanuun ama infakshan qaado. Tan ayaa sababaha keena ku xernaan kara sida ugu badan weerar ilig quran, buuxin qoto dheer, jug iliga ku dhacda ama ilig jiqiiq. Den vanligaste orsaken är stora kariesangrepp men kan också bero på djupa fyllningar, slag mot eller sprickor i tanden. Sababta ugu badan waa weerarrada suuska ee keena daloolada ilkaha, laakiin waxaa sidoo kale sabab u noqon kara buuxinta qotada dheer, jugta ku dhacda ama dildilaaca iliga.

Daweynta

Daweynta ayaa loola jeedaa in dhaqtarka ilkuhu bixiyo saxarka buka. Tan waxa loo isticmaalaa soofe yar yar oo qaas ah. Iligga waxaa markaa kadib lagu buuxiyaa waxyaabaha ilkaha lagu buuxiyo. Waxa ugu badan ee ilkaha lagu buuxiyo waxa loogu yeeraa guttaperka oo ah qalab u eg goomaha.

Xilliga daweynta waxa shaashad gooma ah lagu qabtaa dusha iligga si uu afka iligga oo kaliya u muuqdo. Sidan waxa loo yeelaa si saxarka iligga loo dhowro bakteeriyada afka. Waxey tani haddana difaacdaa qalabka iyo maadada nadiifinta ee daweynta loo isticmaalo. Daweynta ayaa la sameeyaa iyadoo qofka la kabaabyeeyo. Badana qofka ayaa dhowr jeer ku noqdo dhaqtarka, qaas ahaan hadduu ilaha saxarku ay ciriiri iyo qalooc ku jiro.Sida caadiga ah waa 2-4 booqasho inta daweyntu ka dhamaaneyso.

Xilliga u dhaxeeya booqashooyinka wuxuu dhaqtarka ilkuhu iligga ku dahaaraa dufan ka hortagta koritaanka bakteeriyada. Iligga ayaa haddana si ku meel gaara loo buuxiyaa si looga hortago in bakteeriyo cusubi gasho. Iligga la buuxiyo waxa markaa lagu hagaajiyaa buuxitaan joogto aha ama dheeh.

Dhibaatada deg dega ah Buuxinta iligga ilaa gunta kadib waxa qofku dareemi karaa xanuun ku meel gaara kaasoo sida caadiga ah loo qaadan karo kaniinka xanuunka.

Haddii qandho ay la socoto xanuunka iyo/ama barar waa in qofku la xiriiraa markaa kiliinikadiisa daryeelka ilkaha.

Dhibaato ka sii darta

Xataa haddii iligga si taxadir iyo degenaasho loo daweeyo waxa imaan karta dhibaato xilliga ama kadib xilliga iligga ilaa gunta la buuxiyey. Tusaale taas ah waa infakshan soo noq-noqda, in qalal la isticmaalayey marka isha xididka la buuxinayo jabot ama in iligguba jabo. Tusaale arrintaan ah ayaa waxaa kamid ah in infekshanku dib usoo noqdo ama uu iliggu jabo

Ka fiirso waxyaabahan

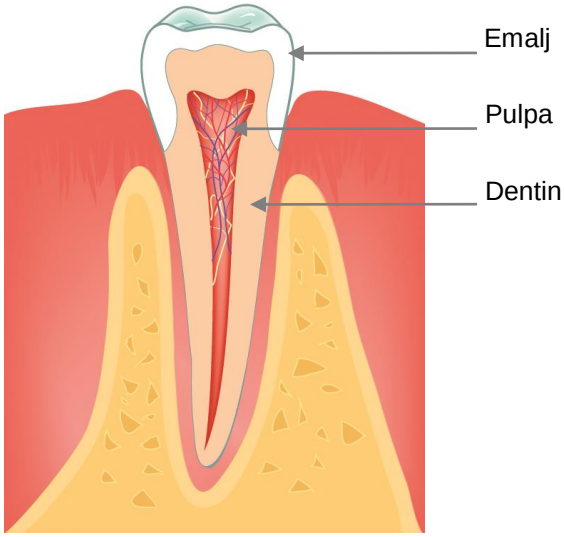
Waxa muhima inaad la socoto in buuxinta ku meel gaarka ahi ee difaaceyso gudaha iligga aysan furaneyn xilliga daweynta u dhaxeeya. Haddii taasi dhacdo la xiriir kiliinikadiisa daryeelka ilkaha.

Svenska - Råd och information inför rotfyllning

Råd och information inför rotfyllning

Tandens uppbyggnad

Tanden består till stor del av hårdvävnad. Ytterst har tandens krona ett skyddande lager av emalj som är kroppens hårdaste vävnad. Innanför emaljen består tanden av dentin som omsluter pulpan. Tandens pulpa består av ett rikligt antal blodkärl och nerver. Den sträcker sig från tandens krona ner till spetsen på roten eller rötterna och står i förbindelse med vävnad utanför tanden.

Orsak till rotfyllning

Behandlingen är nödvändig när pulpan är inflammerad eller infekterad. Den vanligaste orsaken är stora kariesangrepp men kan också bero på djupa fyllningar, slag mot eller sprickor i tanden. Sababta ugu badan waa weerarrada suuska ee keena daloolada ilkaha, laakiin waxaa sidoo kale sabab u noqon kara buuxinta qotada dheer, jugta ku dhacda ama dildilaaca iliga.

Behandling

Behandlingen innebär att tandläkaren avlägsnar den sjuka pulpan. Detta görs med små specialfilar. Tanden fylls därefter med ett rotfyllningsmaterial. Det vanligaste fyllningsmaterialet heter guttaperka som är ett gummiliknande material.

Vid behandlingen sätts en gummiduk över tanden så att endast tandkronan är synlig. Detta görs för att avskärma tandens pulpa från bakterier i munnen. Den skyddar också från instrument och rengöringsmedel som används i behandlingen. Behandlingen utförs under lokalbedövning.
Ofta behövs flera besök, speciellt om tandens pulpakanaler är trånga och böjda. Vanligt är 2-4 besök innan behandlingen är klar.

Mellan besöken lägger tandläkaren en pasta i tanden som förhindrar växt av bakterier. Tanden får dessutom en tillfällig fyllning som förhindrar att det kommer in nya bakterier. Den rotfyllda tanden lagas sedan med en permanent fyllning eller en krona.

Akuta besvär

Efter en rotbehandling kan man få en övergående värk som vanligtvis kan lindras med vanliga värktabletter.

Vid feber i kombination med värk och/eller svullnad bör du ta kontakt med din tandvårdsklinik.

Komplikationer

Även om man är noggrann och försiktig i behandlingen av tanden kan komplikationer under eller efter rotfyllningen uppstå. Exempel på detta är att infektionen återkommer eller att tanden går sönder. Tusaale arrintaan ah ayaa waxaa kamid ah in infekshanku dib usoo noqdo ama uu iliggu jabo.

Att tänka på

Viktigt att tänka på är att den tillfälliga fyllningen som ska skydda tandens inre inte lossnar mellan behandlingarna. Skulle detta hända så ta kontakt med din tandvårdsklinik.